

АКРЕДИТАЦИЯТА - УСЛОВИЕ ЗА УСТОЙЧИВО РАЗВИТИЕ НА БИЗНЕСА

проф. д-р инж. Илия Цевев – фондация „Качество 21-ви век“
инж. Мариана Ширкова – фондация „Качество 21-ви век“
инж. Юрий Данев – клъстер „Безразрушителен контрол в РБ“
София, 28.01.2016

ВЪВЕДЕНИЕ

“Устойчиво развитие” е тенденция, която в световен мащаб набира все по-голяма популярност и все повече привърженици. Всеки бизнес, който не предприеме устойчиви промени в своето представяне в скоро време ще загуби конкурентни предимства. В основата на развитието на бизнеса е оценка на съответствието на предлаганите от него продукти/услуги. Аналогично стои въпроса за получаваните от бизнеса продукти/услуги, които се използват в дейността. Оценката на съответствието на продуктите/услугите се извършва от акредитирани органи за оценка. В тази връзка бизнесът по света е заинтересован оценката на съответствието да се извършва независимо, безпристрастно и компетентно. При разработката на настоящата презентация са ползвани презентации от ИА БСА, материали от нейната интернет страница и документи от информационната система “Сиела”.

НЯКОИ ТЕРМИНИ И ОПРЕДЕЛЕНИЯ

БДС ISO/IEC 17000 „Оценяване на съответствието. Речник и общи принципи“

Регламен (ЕО) №765/2008 “Изисквания за акредитация и надзор на пазара във връзка с предлагането на пазара на продукти”

Закон за националната акредитация на органи за оценяване на съответствието

3

НЯКОИ ТЕРМИНИ И ОПРЕДЕЛЕНИЯ (продължение)

Оценяване на съответствието -

означава процес, който доказва дали са изпълнени определените изисквания, свързани с даден продукт, процес, услуга, система, лице или орган, изисквания регламентирани в договор, стандарт или национален нормативен акт.

Орган за оценяване на съответствието -

означава орган, осъществяващ дейности по оценяване на съответствието, включително калибриране, изпитване, сертификация и контрол, т.е. извършващ оценка като „трета“ независима страна между две бизнес организации.

4

НЯКОИ ТЕРМИНИ И ОПРЕДЕЛЕНИЯ (продължение)

Оценяване на съответствието от първа страна -

дейност за оценяване на съответствието, която се извършва от лицето или организацията, които предоставят обекта (*първа, втора и трета страна се използва, за да се характеризират оценяването на съответствието по отношение на даден обект и не трябва да се бъркат с юридическата идентификация на съответните страни по даден договор между две бизнес организации*)

Оценяване на съответствието от втора страна -

дейност за оценяване на съответствието, която се извършва от лице или организация, които имат интерес от използването на обекта (*потребителите на продукти, които желаят да се доверят на системата за управление на даден доставчик, или на организации, представляващи техните интереси*)

5

НЯКОИ ТЕРМИНИ И ОПРЕДЕЛЕНИЯ (продължение)

Акредитация -

означава атестация от национален орган по акредитация за това, че съответният орган за оценяване на съответствието отговаря на изискванията, определени в хармонизирани стандарти, и където е приложимо, всякакви допълнителни изисквания, ключително определените в приложимите секторни схеми, да изпълнява специфична дейност по оценяване на съответствието

Национален орган по акредитация -

означава единственият орган в държава-членка, който има предоставено от държавата правомощие да извършва акредитация

6

НЯКОИ ТЕРМИНИ И ОПРЕДЕЛЕНИЯ (продължение)

Хармонизиран стандарт -

означава стандарт, приет от един от европейските органи по стандартизация, изброени в приложение I към Директива 98/34/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 22 юни 1998 г. за определяне на процедура за предоставяне на информация в областта на техническите стандарти и регламенти и правила относно услугите на информационното общество (1) въз основа на отправено от Комисията искане в съответствие с член 6 от тази директива

Техническа спецификация -

означава документ, определящ, техническите изисквания, които трябва да са изпълнени за определен продукт, процес или услуга

НЯКОИ ТЕРМИНИ И ОПРЕДЕЛЕНИЯ (продължение)

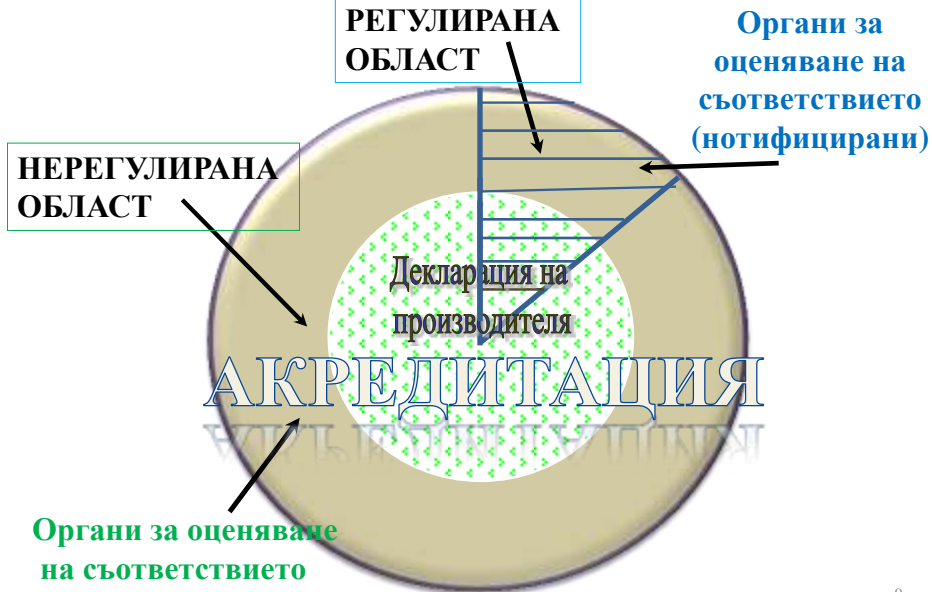
Маркировка „СЕ“ -

означава маркировка, чрез която производителят указва, че продуктът е в съответствие с приложимите изисквания, установени в законодателството на ЕО за хармонизация, предвиждащо нейното нанасяне (*съществуват и други регионални и/или национални маркировки*)

Законодателство на ЕО за хармонизация -

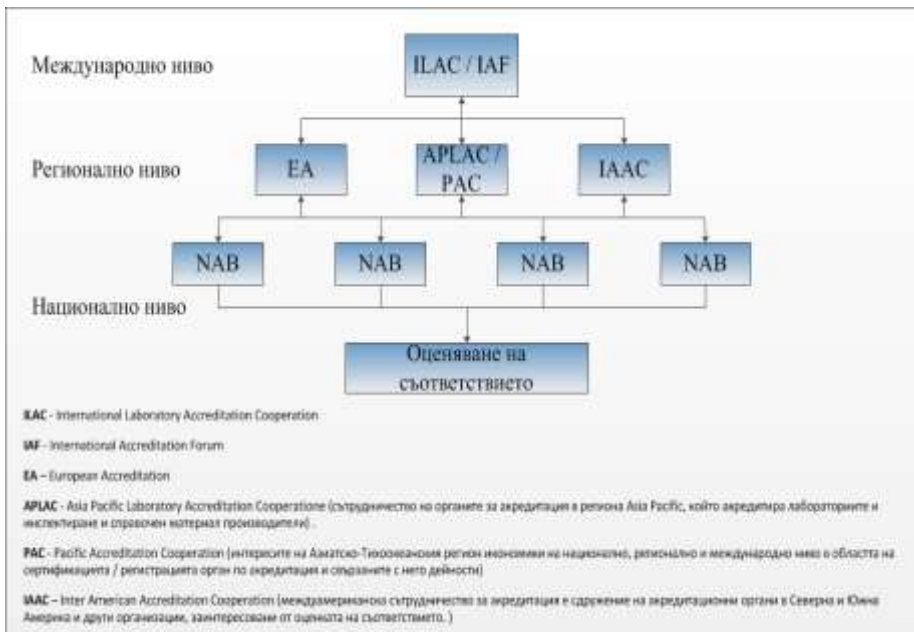
означава законодателството на Общността, което хармонизира условията за предлагане на продукти на пазара (*подобни законодателства съществуват и в други региони, както ще бъде показано по-долу, в схемата за оценка на съответствие*)

НЯКОИ ТЕРМИНИ И ОПРЕДЕЛЕНИЯ (графична интерпретация)

9

НИВА ПРИ ОЦЕНКА НА СЪОТВЕТСТВИЕТО

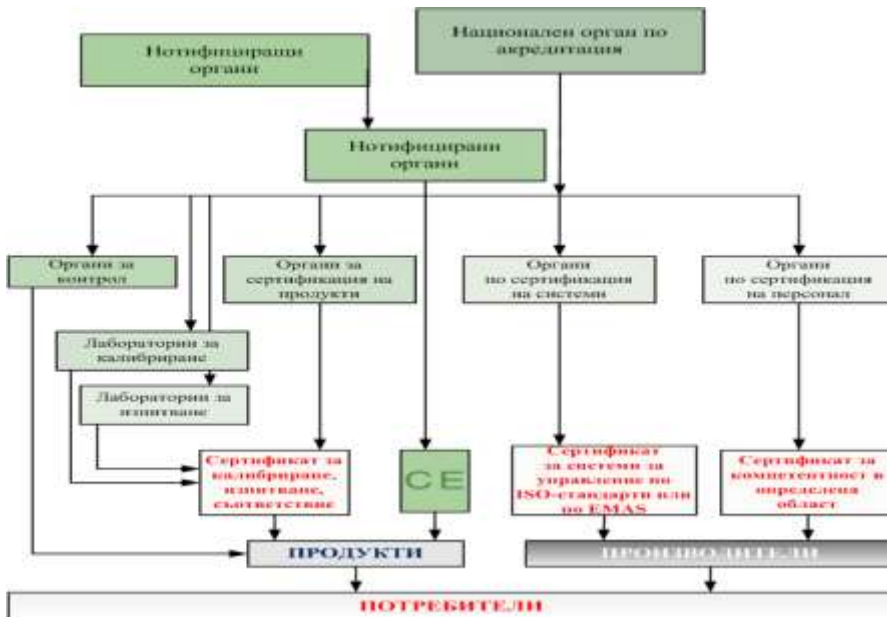

НАЦИОНАЛНИ ОРГАНИ ПО АКРЕДИТАЦИЯ

11

ОРГАНИ ЗА ОЦЕНКА НА СЪОТВЕТВИЕТО

АКРЕДИТАЦИЯТА В РАМКИТЕ НА ЕС

Основен принцип на Европейския съюз е принципът на свободно движение на стоки, услуги и работна сила в рамките на държавите-членки !!!

Прилагането на този принцип изисква гарантирано доверие, между бизнеса или между бизнеса и гражданите, в предлаганите продукти и услуги на пазара. С приемането на Регламент 765/2008, ЕС признава акредитацията за предпочитан механизъм за елиминиране на техническите бариери пред търговията. Особеното значение на акредитацията се основава на факта, че тя дава официално удостоверение за техническата компетентност на органите, чиято задача е да осигурят съответствие с приложимите изисквания. В цитираният регламент се акцентира върху обстоятелството, че *“Акредитацията е жизнено важна за правилното действие на прозрачен пазар, ориентиран към качеството.”*

13

АКРЕДИТАЦИЯТА В РАМКИТЕ НА ЕС (продължение)

Целта на Регламент 765/2008:

- Да гарантира, че в Европейския съюз един сертификат за акредитация е достатъчен за цялата територия на Съюза и да предотврати многократна акредитация, което означава допълнителни разходи без добавена стойност;
- Да се гарантира равностойно ниво на компетентност на органите за оценяване на съответствието, да се улесни взаимното признаване и да се насърчи всеобщото приемане на сертификати за акредитация и резултатите от оценяване на съответствието, издадени от акредитирани органи, е необходимо националните органи по акредитация да поддържат строга и прозрачна система за партньорска оценка и редовно да се подлагат на такава оценка.

14

АКРЕДИТАЦИЯТА В РАМКИТЕ НА ЕС (продължение)

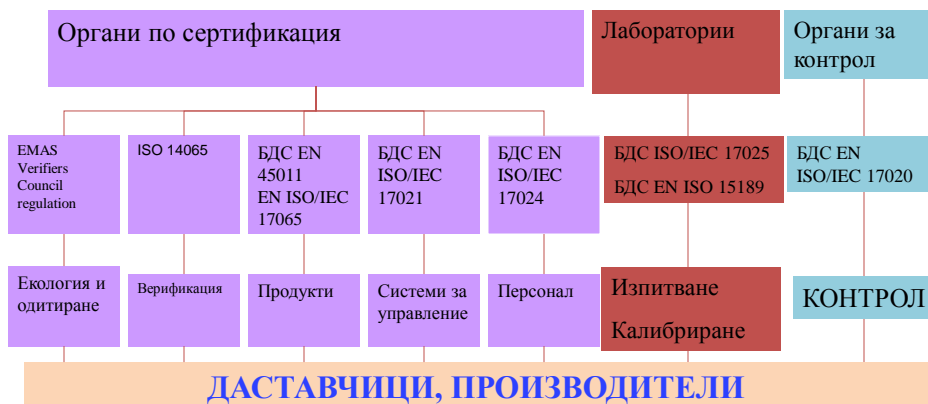
ИА БСА е страна по Многостранното споразумение на Европейската организация за акредитация (EA MLA) за всички области:

1.Лаборатории за калибриране	2011
2.Лаборатории за изпитване	2011
3.1.Органи за сертификация на продукти	2010
4.Органи за контрол	2010
3.2.Органи по сертификация на системи за управление	2005
3.3.Органи по сертификация на персонал	2005
3.4 .Верификационни органи	2014

15

ОРГАН ПО АКРЕДИТАЦИЯ ISO/IEC 17011

16

ЕДНО ИЗСЛЕДВАНЕ ЗА АВТОРИТЕ НА ПРЕЗЕНТАЦИЯТА !!!

ИЗИСКВАНИЯ ЗА АКРЕДИТИРАНИ ЛАБОРАТОРИИ - към 30.12.2015

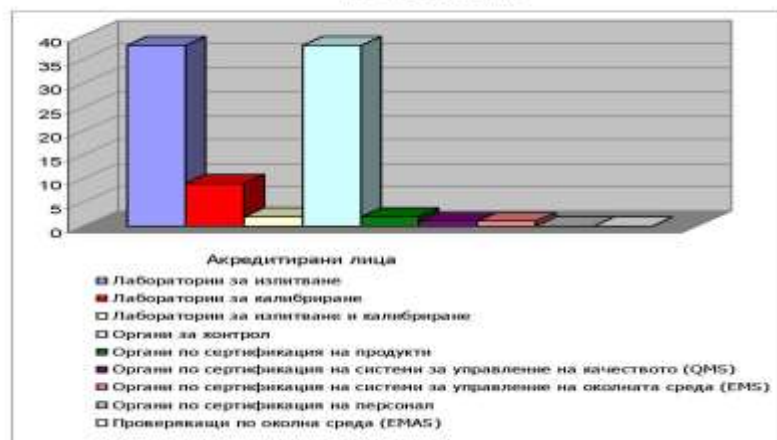
Таблица за закони, наредби, постановления, спогодби, номенклатури, конвенции,
изискващи акредитирана лаборатория

Зако- -ни	Нар- едби	Правил- ници	Постанов- ления	Спого- дби	Номенкла- тури	Конвен- ции	Об- що
23	150	26	30	4	1	2	236

17

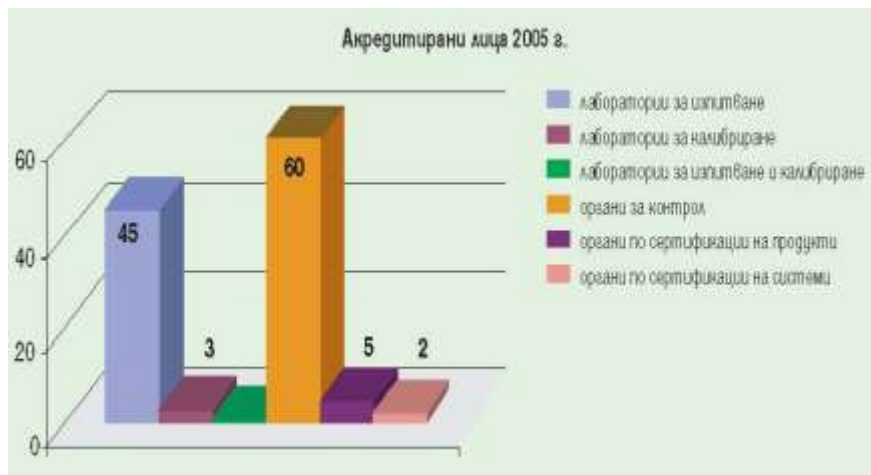
АКТИВНОСТТА НА БЪЛГАРСКИЯ БИЗНЕС, ПРЕЗ 2004, ЗА ПРИЛАГАНЕ НА АКРЕДИТАЦИЯТА ЗА ЦЕЛИТЕ НА СВОЕТО РАЗВИТИЕ

АКРЕДИТИРАНИ ЛИЦА
ПРЕЗ 2004 г.

18

АКТИВНОСТТА НА БЪЛГАРСКИЯ БИЗНЕС, ПРЕЗ 2005, ЗА ПРИЛАГАНЕ НА АКРЕДИТАЦИЯТА ЗА ЦЕЛИТЕ НА СВОЕТО РАЗВИТИЕ

19

АКТИВНОСТТА НА БЪЛГАРСКИЯ БИЗНЕС, ПРЕЗ 2006- 2007, ЗА ПРИЛАГАНЕ НА АКРЕДИТАЦИЯТА ЗА ЦЕЛИТЕ НА СВОЕТО РАЗВИТИЕ

ЦЕЛЕВИ СТОЙНОСТИ ПО ПОКАЗАТЕЛИТЕ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ				
Програма „Инфраструктура по качеството в подкрепа развитието на българската икономика”				
Показатели за изпълнение	Мерна единица	Целева стойност		
		2006	Планирано 2007	Изпълнено 2007
Издадени сертификати за акредитация;	Бр.	100	90	230
Оценки за акредитация, преакредитация, разширяване на обхвата и поддържане на акредитацията;	Бр.	-	лихва планиране	410
Организиране/ съорганизиране на участия в междублабораторни сравнителни изпитвания/изпитвания за пригодност;	Бр.	1	2	-
Участия във форумите на европейски и международни организации по акредитация;	Бр.	20	20	12
Издадени удостоверения по ДЛП	Бр.	-	1	-

20

АКТИВНОСТТА НА БЪЛГАРСКИЯ БИЗНЕС, ПРЕЗ 2007-2008, ЗА ПРИЛАГАНЕ НА АКРЕДИТАЦИЯТА ЗА ЦЕЛИТЕ НА СВОЕТО РАЗВИТИЕ

ЦЕЛЕВИ СТОЙНОСТИ ПО ПОКАЗАТЕЛИТЕ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ				
Програма 10 „Администрация на МПЕ”				
Показатели за изпълнение	Мерна единица	Целева стойност		
		2007	Планирано 2008	Изпълнено 2008
Издадени сертификати за акредитация;	Бр.	230	100	269
Оценки за акредитация, преакредитация, разширяване на обхвата и поддържане на акредитацията	Бр.	410	Не е включено в програмата като индикатор	443
Организиране/ съорганизиране на участия в междулабораторни сравнителни изпитвания/изпитвания за пригодност;	Бр.	-	2	8
Проведени форуми за популяризиране дейността по акредитацията включително и за обучение по акредитация	Бр.	12	10	12
Издадени удостоверения по ДЛП	Бр.	-	1	-

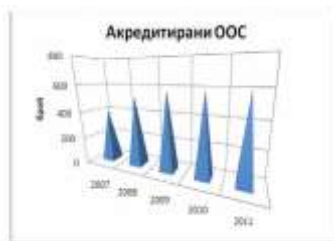
21

АКТИВНОСТТА НА БЪЛГАРСКИЯ БИЗНЕС, ПРЕЗ 2008-2009, ЗА ПРИЛАГАНЕ НА АКРЕДИТАЦИЯТА ЗА ЦЕЛИТЕ НА СВОЕТО РАЗВИТИЕ

ЦЕЛЕВИ СТОЙНОСТИ ПО ПОКАЗАТЕЛИТЕ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ				
Програма 9 „Администрация на МИЕТ за изпълнение на държавната политика в областта на икономиката, енергетиката и туризма”				
Показатели за изпълнение	Мерна единица	Целева стойност		
		Отчет 2008 г.	План 2009 г.	Отчет 2009 г.
Издадени сертификати за акредитация;	бр.	269	110	365
Съдействие при организиране на междулабораторни сравнителни изпитвания/изпитвания за пригодност;	бр.	8	2	9
Форуми за популяризиране дейността и изискванията по акредитация	бр.	12	10	23
Издадени сертификати за съответствие с ДЛП	бр.	-	2	-
Брой акредитирани лица	бр.	516	500	577

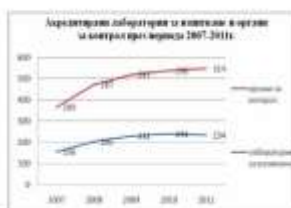
22

АКТИВНОСТТА НА БЪЛГАРСКИЯ БИЗНЕС, ПРЕЗ 2007-2011, ЗА ПРИЛАГАНЕ НА АКРЕДИТАЦИЯТА ЗА ЦЕЛИТЕ НА СВОЕТО РАЗВИТИЕ

Към 31.12.2011 г. в Република България работят 606 акредитирани органи за оценяване на съответствието, разпределени по видове както следва:

234 бр.	лаборатории за изпитване;
19 бр.	лаборатории за калибриране;
12 бр.	лаборатории за изпитване и калибриране;
314 бр.	органи за контрол;
13 бр.	органи по сертификация на системи;
8 бр.	органи по сертификация на продукти;
3 бр.	органи по сертификация на персонал и верификационни органи.

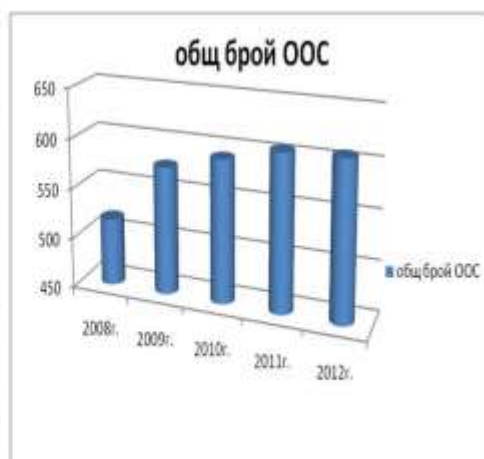

23

АКТИВНОСТТА НА БЪЛГАРСКИЯ БИЗНЕС, ПРЕЗ 2008-2012, ЗА ПРИЛАГАНЕ НА АКРЕДИТАЦИЯТА ЗА ЦЕЛИТЕ НА СВОЕТО РАЗВИТИЕ

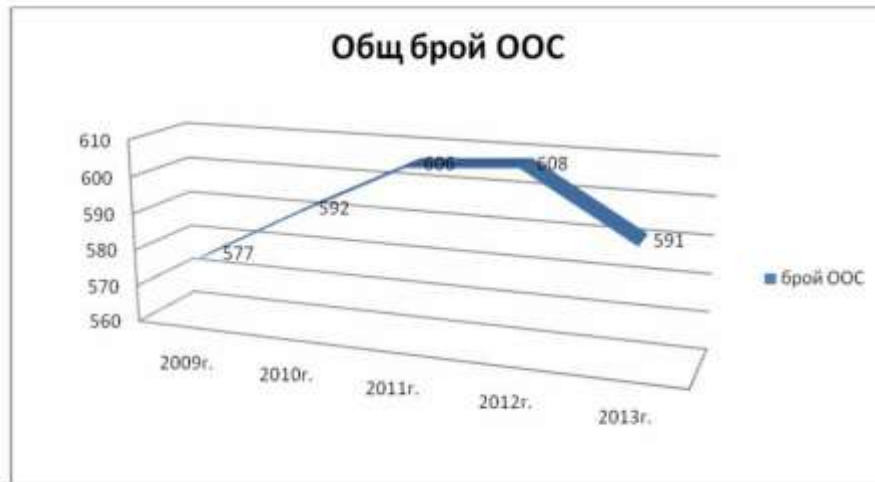
Към 31.12.2012 г. в ИА БСА е акредитирала 608 бр. органи за оценяване на съответствието, разпределени по видове области както следва:

237	-лаборатории за изпитване;
18	-лаборатории за калибриране;
11	-лаборатории за изпитване и калибриране;
317	-органи за контрол;
13	-органи по сертификация на системи;
6	-органи по сертификация на продукти;
3	-органи по сертификация на персонал;
3	-верификационни органи.

24

АКТИВНОСТТА НА БЪЛГАРСКИЯ БИЗНЕС, ПРЕЗ 2009-2013, ЗА ПРИЛАГАНЕ НА АКРЕДИТАЦИЯТА ЗА ЦЕЛИТЕ НА СВОЕТО РАЗВИТИЕ

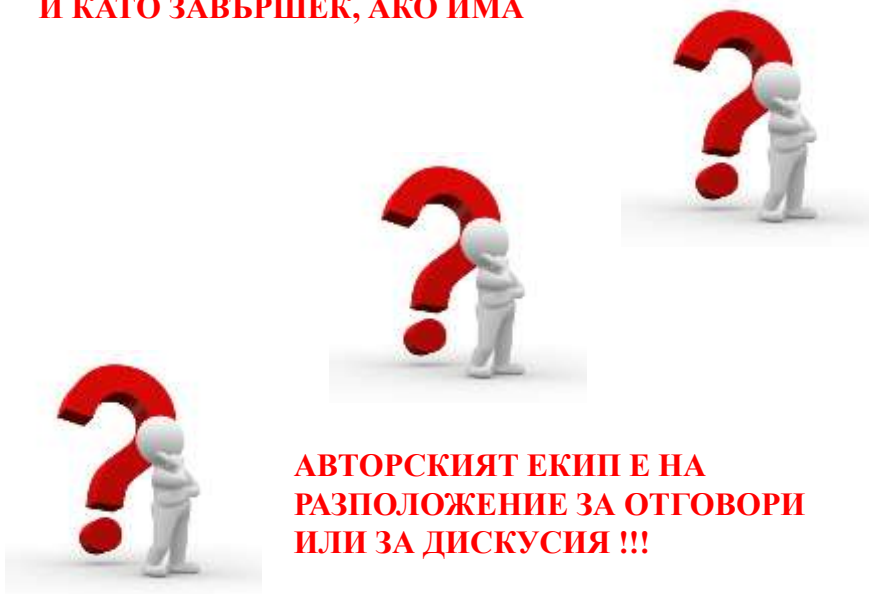
25

В заключение, от целия авторски екип на презентацията, искам да поздравя г-жа Ирена Бориславова за много успешното организиране и провеждане на първата **МЕЖДУНАРОДНА КОНФЕРЕНЦИЯ „Акредитацията - условие за устойчиво развитие на бизнеса“**, София 14-15.12.2015. С г-жа Бориславова работим съвместно от края на 1999 година, когато тя постъпи в ИА БСА като „младши инспектор“. Благодарение на системна и упорита работа за усъвършенстване тя измина своя професионален път до позицията на изпълнителен директор. При подготовката на настоящата презентация, в доклада за дейността на Агенцията за 2005 попаднахме на снимка на г-жа Бориславова (в качеството си на „старши инспектор“), която искаме да споделим. Определено може да се каже, че и днес тя не се е променила много, независимо от извървания дълъг и труден професионален път !!!

26

И КАТО ЗАВЪРШЕК, АКО ИМА

**АВТОРСКИЯТ ЕКИП Е НА
РАЗПОЛОЖЕНИЕ ЗА ОТГОВОРИ
ИЛИ ЗА ДИСКУСИЯ !!!**

27

За връзка с авторите:

0888/ 984798 - П.Цевев

0888/989635 - М.Ширкова

0879/090098 - Ю. Данев

Cluster NEST 2014-2020